

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและเสนอแนะ

การนำเสนองานวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ

1. เพื่อศึกษา การทำธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชายฝั่งด้านตะวันออกของอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่าการทำธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง นั้นสามารถที่จะทำเป็นอาชีพเสริมให้กับประชาชนได้ โดยได้รับการฝึกอบรมการศึกษาจากโฮมสเตย์จากหน่วยงานจากสถานที่ต่าง ๆ ความพึงพอใจที่ได้รับการยกให้เป็นมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนจากเดิมที่มีอาชีพเป็นชาวประมง ทำสวนผลไม้ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาและหน่วยงานขององค์กรท้องถิ่น เช่น เทศบาลให้การเข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือส่งเสริมประชาชนอย่างแท้จริง และการทำโฮมสเตย์นั้นถือว่าเป็นอาชีพเสริมอีกทางหนึ่งด้วย ผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ ส่งผลให้มีการเผยแพร่ชื่อเสียงของหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักทั้งในและนอกประเทศ ทำให้รัก ห่วงแหนและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ทำให้มีการรวมกลุ่ม มีพลังที่สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งทำความเข้าใจระหว่างคนภายนอกกับคนอยู่ป่า ส่งผลให้ชุมชนมีความร่วมมือเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ชุมชนเริ่มคิดปลูกผักสวนครัว ทำเกษตรพอเพียง ลดการใช้สารพิษ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และสร้างคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาด้านองค์ความรู้ทั้งกลุ่มและบุคลากรในชุมชน จนเกิดการตั้งกลุ่มต่างๆ และชาวบ้านสนใจ

กิจกรรมท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้บ้านเรือนและที่อยู่อาศัยมีความสะอาดมากขึ้น มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับจนทำให้บ้านน่าอยู่ และปลูกจิตสำนึกให้ช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ ทำให้มีสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น อนุรักษ์ต้นไม้เก่าแก่ รักษา ส่งผลให้เกิดอาชีพเสริมขึ้น เช่น การทอผ้า ผลิตภัณฑ์ที่ระลึกต่าง ๆ ผู้คนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากนักท่องเที่ยว ได้แก้ไขความเข้าใจจากในอดีตให้ถูกต้อง ส่งผลให้ชุมชนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาและนักวิจัย และทำให้ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากอำเภอและจังหวัดต้นสังกัด

การทำธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ส่งผลให้เกิด ดังนี้

การส่งเสริมรายได้แก่รัฐ (Contribution to Government Revenues) รายได้ของรัฐจากการท่องเที่ยวแบ่งเป็นรายได้ทางตรงและทางอ้อม การสร้างรายได้ทางตรงเกิดจาก ภาษีเงินได้จากผู้ประกอบการธุรกิจและพนักงานในสวนการท่องเที่ยว และ ภาษีที่เก็บจากนักท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ภาษีสนามบินในการเดินทางขาออก ส่วนการสร้างรายได้ทางอ้อมเกิดจากภาษีที่เก็บจากสินค้าและบริการที่ขายให้กับนักท่องเที่ยว

การสร้างงาน (Employment Generation) การเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นสาเหตุสำคัญของการสร้างงาน การท่องเที่ยวสามารถสร้างงานโดยตรงผ่าน ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ไนต์คลับ แท็กซี่และ การขายของที่ระลึก รวมทั้งธุรกิจสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

การกระตุ้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (Stimulation of Infrastructure Investment) การท่องเที่ยวสามารถชักนำให้เกิดการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น ปรับปรุงระบบกำจัดขยะและกำจัดน้ำเสียให้ดีขึ้น ถนน ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ และ ขนส่งสาธารณะ การปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานเหล่านี้ช่วยส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวและทำให้คุณภาพชีวิตคนในท้องถิ่นดีขึ้น

การส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Contribution to Local Economies) การท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น ถ้าท้องถิ่นใดมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นเสมือนสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยวแล้ว รายได้จากการท่องเที่ยวจะเป็นตัววัดมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติเหล่านั้น หากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์ย่อมส่งผลกระทบต่อมูลค่าเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ยังมีรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวด้านอื่นอีก แต่เป็นรายได้ที่ไม่เป็นทางการยากต่อการประเมินมูลค่า เช่น เม็ดเงินที่ได้จากหาบเร่แผงลอย และ คนถีบรถสามล้อ เป็นต้น แม้เป็นรายได้ที่มองไม่เห็น และไม่มีตัวเลขที่แน่นอน แต่ข้อดีของรายได้ประเภท

นี้ คือ ถูกลำบากกลับคืนสู่เศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยตรง และ สร้างการกระจายรายได้แบบทวีคูณมากกว่า ส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายซ้ำ ๆ ในท้องถิ่น

2. เพื่อศึกษา ผลกระทบในการทำธุรกิจโฮมสเตย์ของผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งด้านตะวันออกของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่าผลกระทบในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก อำเภอแกลง จังหวัดระยอง อาทิ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม คือ ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น เช่น การเพิ่มขึ้นของป่าชายเลน เมื่อชุมชนมีชื่อเสียงเริ่มมีคนภายนอกเข้ามาซื้อที่ดิน การพังทลายของดินริมตลิ่ง เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมากเกินไปในช่วงสงกรานต์ ของเสียที่เกิดขึ้นบางครั้งเกิดจากชุมชนใกล้เคียงไม่ได้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมก็ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านที่ทำโฮมสเตย์ เช่น น้ำเสียที่มีจากชุมชนใกล้เคียงมลภาวะทางเสียงหลายชุมชนจัดการได้ แต่บางชุมชนไม่สามารถจัดการได้ เนื่องจากมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปขีดความสามารถในการรองรับ

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม คือ ด้านวัฒนธรรม ซึ่งชุมชนบางแห่งได้มีการประยุกต์และดัดแปลงสิ่งของ เช่น งานปัก งานทอผ้า งานจักสาน ออกขายเพื่อเป็นที่ระลึก มีการรื้อฟื้น ฟื้นฟูการแสดง และการละเล่นต่าง ๆ เด็กและเยาวชนได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งนี้มีการปรับปรุงคำร้อง ทำนองเพลงพื้นบ้านให้เหมาะสมกับระยะเวลาในการแสดงให้นักท่องเที่ยวชมและปรับเปลี่ยนการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เรียบง่ายขึ้น ซึ่งจากเดิมเคยทำเป็นพิธีการใหญ่ต้องระดมคนและมีการจัดเตรียมล่วงหน้า แต่เมื่อนักท่องเที่ยวมาบ่อยขึ้น การทำเป็นพิธีการใหญ่กลายเป็นภาระ จึงมีการปรับให้เรียบง่ายขึ้น

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านบวกที่สำคัญ คือ รายได้จากเงินตราต่างประเทศ การส่งเสริมรายได้ของรัฐ และการสร้างงานและการสร้างโอกาสทางธุรกิจ รายได้จากเงินตราต่างประเทศ รายจ่ายในการท่องเที่ยว การนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศเจ้าภาพ และสามารถกระตุ้นการลงทุนส่งผลให้เกิดการเติบโตทางการเงินในระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ บางประเทศแสวงหาแนวทางเร่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยต้องการให้นักท่องเที่ยวนำเงินตราเข้ามาใช้ในแต่ละวันเป็นจำนวนที่แน่นอน และ ไม่น้อยขาด

ให้นำเงินออกนอกประเทศหลังจากเสร็จสิ้นการท่องเที่ยว ตัวบ่งชี้ที่สำคัญถึงบทบาทของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ส่งเสริมรายได้จากเงินตราต่างประเทศคือ การท่องเที่ยวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญใน 5 ลำดับแรกของหลายประเทศ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในด้านของการทำธุรกิจ คือ รายได้จากการท่องเที่ยวยังเป็นรายได้เสริม ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนไทยหรือคูงาน รายได้จะรวมอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนไม่มาก ในบางชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ในระดับหนึ่ง ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการมีโฮมสเตย์ และการเติบโตของร้านค้าหรือร้านขายของที่ระลึกจะสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจภาพรวมมากกว่าการท่องเที่ยว รายได้จากเดิมลดลงแต่รายจ่ายเท่าเดิมบางเดือนก็เพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลมายังเศรษฐกิจที่ส่งผลให้สถานะการคล่องตัวลดลง ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา นักท่องเที่ยวเองจากสถานการณ์ปัจจุบันเช่นนี้ก็ไม่ใคร่อยากจะทำท่องเที่ยวส่งผลให้การทำธุรกิจโฮมสเตย์มีรายได้ที่ลดลงอย่างมาก ต้องลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นลงเพื่อประคองให้ธุรกิจนี้อยู่ได้ คู่กับการลงทุน

อภิปรายผลการศึกษา

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาในบทที่ 2 ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่าการทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการได้สร้างผลกระทบที่เกิดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ผลกระทบและการทำธุรกิจโฮมสเตย์ของผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งด้านตะวันออกของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ (2544) ที่ว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวก ได้แก่ การผลิตและให้บริการ ได้ช้า ๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชุมชนที่เหมาะสมเกิดจากการกระจายรายได้แก่ชุมชนและชาวบ้านได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยไปพร้อม ๆ กับกระบวนการสร้างความเข้มแข็ง ส่วนในด้านลบคือ ชาวบ้านอาจเห็นแก่เงินมากขึ้น และผลการศึกษาของ ชุมคา (Sumka, n.d.) ได้ศึกษาเรื่องการเดินทางเพื่อไปศึกษาคือเป็นรูปแบบสำหรับการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ โดยศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งทำให้เห็นแนวทางที่จะหลีกเลี่ยงปัญหา โดยมีการท่องเที่ยวเชิงประเพณีหรือเชิงมวลชนเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างนักศึกษากับครอบครัวอุปถัมภ์ และการจัดโฮมสเตย์จะทำให้เกิดประสบการณ์ในเชิงบวกเป็นการให้ประโยชน์แก่เจ้าของบ้านตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในโครงการนั้น

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนโยบายในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า พบว่าผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ นั้นส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจโฮมสเตย์ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการมีนโยบายและควรมีการวางแผนการตลาดในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ โดยให้มีความเจริญเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป
2. ควรมีหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องสำรวจความคิดเห็นและรับฟังปัญหาของคนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและแนวทางในการทำธุรกิจโฮมสเตย์ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้นอีก
3. กลุ่มผู้ประกอบการโฮมสเตย์ต้องการที่จะให้สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวจัดทำหนังสือเกี่ยวกับโฮมสเตย์และออกประเมินโฮมสเตย์ที่ผ่านมาตรฐานทุกเดือน รวมถึงการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และแนะนำให้สมาชิกเข้าใจการเสียสละเพื่อส่วนรวมในการจัดทำโฮมสเตย์ นอกจากนี้ยังเสนอให้มีการยกเว้นการเสียภาษีกับกรมสรรพากรทั่วประเทศ พร้อมทั้งเข้ามาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหรือให้มีน้ำไหลตลอดปี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น คุณภาพการบริการ ความต้องการของผู้ใช้บริการ เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพการประกอบการ
2. ควรมีการศึกษาด้านการรวมเครือข่ายผู้ประกอบการโฮมสเตย์ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประกอบการ